

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Juni 2025

Inhoudsopgave

Van de redactie	2
Wie wat waar	2
Slangenarend	3
Opmerkelijke vogelfoto Jens Groen	4
Van de commissie Publieksactiviteiten	5
Lezingen en Excursies	9
Even Kennismaken met Jorg Schagen	10
De Spotvogels	12
Vogeljargon	13
Nieuwe leden	14
Vogelwaarnemingen, Hans Schekkerman	15

Onder andere in dit nummer:

Van de redactie
Slangenarend
Jens Groen
Jorg Schagen
Distale Rhynchokinese
De Spotvogels
Waarnemingen

Slangenarend; foto Bart Romijn

Van de redactie

Bart Romijn - Elice Jongerius - Paul Mulder

Het is zomer in het land. Na een periode van droogte hebben we gelukkig weer wat regendagen gehad. Midden-Kennemerland ligt er weer groen bij! En ook op vogelgebied was er van alles te beleven, zoals blijkt uit het overzicht van (opvallende) waarnemingen van Hans Schekkerman. En na het schrijven van Hans kregen we nog bezoek van de Slangenarend! Van het bestuur dit keer geen nieuws, wel tal van activiteiten, onder andere van de Commissies Publieksactiviteiten en Lezingen & Excursies en van de Spotvogels (onze jongerenclub).

Vogelrijke zomer

Onze keuze voor Bijzondere vogelfoto is gevallen op de mooie Baardmanfoto van Jens Groen (lid van de jongerenclub). Jens bedankt! Wij hopen dat leden ons foto's blijven toesturen. Ook geschreven bijdragen zijn zeer welkom! In de rubriek Even Kennismaken met... staat een interview met Jorg Schagen. Tot slot, in de vorige Winterkoning is het artikel in de rubriek Vogeljargon, over distale rhynchokinese slechts gedeeltelijk opgenomen. Dit artikel staat er nu in zijn geheel in. Wij wensen iedereen een mooie voortzetting van een vogelrijke zomer.

Elice Jongerius, Paul Mulder en Bart Romijn

De Winterkoning

Nieuwsbrief - juni 2025

In deze Nieuwsbrief een aantal bijzondere waarnemingen.

Doe mee. Help mee. Benut je talenten en wordt actief in de vogelwerkgroep.

Wij wensen iedereen een mooie voortzetting van een vogelrijke zomer.

Vogelaar ben je 24/7.

Deze foto is genomen in de Schoorlse Duinen tijdens de avondschemering van 11 juni tijdens de Nachtzwaluw-excursie onder deskundige leiding van Peter Mol. Het bleek die avond toch iets te koud voor de Nachtzwaluwen. Maar ... we hebben ze duidelijk gehoord en uiteindelijk hebben we er twee gezien. Het was een bijzondere avond. Bovenstaande foto komt uit het verslag van Gert van der Laan

Wie-wat-waar in de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland

De Winterkoning is het Verenigingsblad van de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland. De werkgroep kent naast het bestuur en de redactie diverse werkgroepen. [Kijk hier voor een overzicht met contactgegevens](#)

Slangenarend- krachtig en kwetsbaar

Tekst en foto's Bart Romijn

Slangenarend, tweede kalenderjaar

De afgelopen weken bezochten twee Slangenarenden Midden-Kennemerland. De eerste, die vooral in de omgeving van Schoorl werd gezien, werd in verzwakte staat opgenomen bij de dierenopvang in Krommenie. De tweede, die zich meer ophield in de buurt van het zweefvliegveld en de duinen bij Castricum, leek even hetzelfde lot beschoren. In een online sub-forum van onze vereniging werden al plannen gemaakt om dit tweede exemplaar te vangen en ook naar het opvangcentrum te brengen. De boswachter vond het echter onwenselijk dat mensen het gebied ingingen voor de Slangenarend en en passant andere broedende vogels zouden verstoren. Einde actieplan. Een dag later bleek de Slangenarend nog heel actief met bidden, jagen en foerageren. Het pestgedrag van een Zwarte Kraai leek de arend niet te deren. De vogel bleek zichzelf goed te kunnen redden.

Zwarte Kraai in schijnaanval op Slangenarend

Ten tijde van dit schrijven, 21 juni, werd deze roofvogel nog enkele malen gezien. De laatste keer om 13:34u. Hij vloog plots op vanuit de buitenste duinenrij, vloog een keer rond, maar verdween uit zicht toen 2 zweefvliegtuigen verschenen en in hetzelfde gebied begonnen te cirkelen. Die intimideerden de Slangenarend kennelijk meer dan de Zwarte Kraai.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - juni 2025

*Verdwaalde Slangenarenden.
Eén uiteindelijk verzorgd door
de dierenopvang; één zelf
doorgevlogen.*

Opmerkelijke Vogelfoto's

De oproep om foto's in te sturen blijft actueel. Bijzondere foto's – al dan niet met een verhaal – en foto's die wij als redactie kunnen gebruiken ter illustratie van onze nieuwsbrief de Winterkoning.

De Baardman, en zeker jonge Baardmannetjes, spreken tot ieders verbeelding. Jonge vogelaars die ook nog goed fotograferen spreken minstens zo tot de verbeelding.

Jens Groen maakte deze foto in juni, tijdens onze jongerenexcursie in de Dorregeestepolder. Jens wist eerder in mei, tijdens een jongerenexcursie naar de Wei van Brasser en omgeving, ook al de Draaihals goed vast te leggen. Een talent!

Juveniele Baardman; foto Jens Groen

De Winterkoning

Nieuwsbrief -juni 2025

*Houd die naam in de gaten in
Natuurfotografie: Jens Groen, een
jong talent.*

*Mail foto's waar u trots op bent en
die wij allemaal mogen zien, naar*

[winterkoning@vwgmidden-
kennemerland.nl](mailto:winterkoning@vwgmidden-kennemerland.nl)

**20 juli 2025
Zomerfestival PWN
van 12.30 tot 17.30 uur**

Van de commissie publieksactiviteiten

Meia Bartelsman

Zomerfestival PWN op Marquette 20 juli 2025

Het festival wordt dit jaar in kleinere vorm georganiseerd, en daardoor waren we "uitgeloot".

Maar....we hebben alsnog een uitnodiging ontvangen en JA gezegd. Een andere organisatie had zich afgemeld, wij als commissie zijn daar heel blij mee. Vorig jaar veel bezoekers, mooie vogelgesprekken, veel quizkinderen die lachend met een cadeautje uit de grabbelton naar huis gingen.

Noteert u alvast deze datum, leuk als u als Vogelwerkgroeplid een kijkje komt nemen op deze dag.

Oproep aan de leden van de Vogelwerkgroep

De poule kan nog verder worden uitgebreid, om ons te helpen bij allerlei losse klussen. We denken aan 1 of 2 uurtjes dat je een keer beschikbaar wil zijn. Laat van je horen via publieksactiviteiten@vwgmidden-kennemerland.nl. We hebben al een paar toezeggingen die ons ook hebben geholpen op 18 mei bij de Hoep.

Kraam Vogelwerkgroep bij de De Hoep

De Winterkoning

Nieuwsbrief – juni 2025

De oproep voor vrijwilligers heeft succes gehad! Maar de poule kan nog verder worden uitgebreid, om ons te helpen bij allerlei losse klussen.

Terugblik nationale vogelweek 2025 van 10 mei t/m 18 mei 2025.

Na de oproep voor excursiebegeleiders heeft een aantal enthousiaste excursie begeleiders zich ingezet. Helaas konden we zoals vorig jaar niet 8 excursies realiseren. Maar de 4 + 1 voor de jongeren die wel zijn georganiseerd waren geslaagd. Cees Baart zaterdag 11 mei en Peter Mol woensdag 14 mei.

Aalko's fietsexcursie en Hans' wandelexcursie op dinsdag 13 mei hadden het voordeel ook reclame te kunnen maken via de website van de Vogelbescherming. Alle 8 kranten zijn weer benaderd en het blijft elk jaar weer afwachten wat er wordt geplaatst. Ik heb geen zicht op alle uitgaven maar weet dat het in 4 kranten heeft gestaan.

Daarnaast is er op ons verzoek ook nog een aparte mailing naar alle leden verstuurd. Nieuw initiatief was dit jaar dat wij als commissie de laatste dag van deze vogelweek met onze uitgebreide informatie kraam bij de Hoep hebben gestaan. Hieronder de verslagen van de excursies.

Zaterdag 11 mei, een groep van 7 deelnemers, Cees Baart

Er werd gestart bij het PWN Parkeer Terrein voor restaurant Nieuwe Westert, bij klaphekje. In de 2,5 uur zag of hoorde men 27 vogelsoorten. De meest bijzondere waarneming was de Fluiter!

De Winterkoning

Nieuwsbrief - juni 2025

Vanochtend een excursie uit de buitencategorie! Wat te denken van Visarend, Grauwe Klauwier en Draaihals naast de "gewone" soorten w/o Appelvink en Havik met prooi heel dichtbij.

Dinsdag 13 mei, 7 deelnemers fietsexcursie, Aalko Veldman

Samen met mij een rondje door de duinen en polders rondom Castricum fietsen. 1 kwam uit Zwolle, de anderen uit Castricum en omgeving. We begonnen bij de Karpervijver, waar tegenwoordig behalve een grote groep Aalscholvers weinig meer te zien valt. Vervolgens naar de oost vijver van de weide van Brasser, daar Geoorde Futen, Dodaars, Graspiepers en Roodborsttapuiten gezien en een overvliegende Visarend die net daarvoor in de birdersapp gemeld was.

Vogelkijkhut Doornvlak

Hierna naar de vogelkijkhut van Doornvlak, daar liep een Oeverloper en verder wat klein spul zoals Meerkoeten en wat Wilde Eenden. Vervolgens op weg naar de west vijver van de weide van Brasser en daar in de slikrand Kleine Pleviertjes, Krak- en Wilde Eenden. Het hele pad naar de Zeeweg werden we begeleid door het gezang van Nachtegalen en onderweg nog fraai een Roodborsttapuit in het zonnetje. Voorbij het bruggetje op de Van Oldenborghweg, in het riet langs de waterwingebied vijvers nog een Rietzanger. In het water bij het Boetje van Kees was ook niet veel te zien helaas en na de koffie en toilet op Geversduin namen 5 deelnemers afscheid en gingen terug naar het station. Met de overige twee naar de poel in het Kuurveld van de Hooge Weide en daar zagen we Kieviten met kuikens, alsmede Gele Kwikstaarten, Tureluur en Grutto's. In de vijvers van de Groote Ven nog Kluten en diverse eendensoorten.

De deelnemers waren erg enthousiast en blij met hetgeen ze gezien hadden en verbaasden zich over de rijkdom aan vogels die hen nog nooit eerder opgevallen was in de omgeving.

Dinsdag 13 mei, 13 deelnemers wandelexcursie, Hans Stapersma

Vanochtend een excursie uit de buitencategorie! Wat te denken van Visarend, Grauwe Klauwier en Draaihals naast de "gewone" soorten w/o Appelvink en Havik met prooi heel dichtbij. Ik ging vanochtend om ca. 08.30 uur op pad in het NHD en ben niet verder gekomen dan alleen het Melkvlak. Het was superweer en daarbij ook de toptijd voor de voorjaarsstrek met ook nog eens al dagenlang wind uit het oosten.

Bijzondere soorten

We begonnen door het bos met vooral luisteren naar de normale soorten zoals Vink, Zwartkop, Winterkoning en Tuinfluiter. In een open stuk Witte Kwikstaart en de eerste Boomleeuwerik. Daarna nog een stuk met bos met o.a. Tjiftjaf maar in de verte hoorde je al de eerste soorten van open duin: Fitis, Boompieper, Roodborsttapuit, Grasmus en Heggenmus, en we pikten ook de eerste Buizerds op. De eerste meldingen op de lokale vogelaars-app van VWG Midden-Kennemerland kwamen inmiddels binnen w/o Wielewaal en Visarend. Die laatste pikten we om ca. 09.30 uur op, direct gevolgd door een vlakbij langs vliegende man Havik met prooi in schitterend licht! Eigenlijk kon de excursie voor de meesten na 1 uur al niet meer stuk. Daarna peuterden we nog een tijdje door langs de zuidelijke bosrand van het Melkvlak met veel Gierzwaluwen, Boerenzwaluwen en drie Oeverzwaluwen terwijl we ook Sperwer en nog meer Buizerds konden noteren. Toen werd ik geattendeerd op een actief vanuit een kale boom jagende vogel: adulte man Grauwe Klauwier! Terwijl we die een kwartier lang volgden plotseling de roep van Draaihals! Na een aarzelend begin zat die zo'n 20 minuten lang regelmatig te roepen en - tegen het eind van de excursie - hoorden we 'm nog een keer aan de andere kant van het Melkvlak. Toen we ons eindelijk los hadden gerukt richtten we ons weer op Grasmus, Roodborsttapuit, Kneu en Boompieper, en aan/op het water Krakeend, Meerkoet en Dodaars. Ondertussen wel steeds Sperwer en meerdere Buizerds tussen al die overvliegende Aalscholvers en Gierzwaluwen.

Ik pushte het tempo wat omhoog want ik zag de bui alweer hangen namelijk dat mijn excursies altijd te lang duren. Aan de noordkant van het Melkvak weer Boompiepers, twee keer langs vliegende Appelvinken, Roodborstapuit en Braamsluiper en een melding van een Grauwe Kiekendief. Daar hebben we zeker een 20 minuten naar staan uitkijken maar ik kwam niet verder dan een waarschijnlijke Raaf. Op dat moment was de druk om toch enigszins op tijd terug te zijn bij het beginpunt zo opgelopen dat we de resterende afstand binnen het kwartier deden waarbij we wel nog de enige Nachtegaal van deze excursie konden noteren. Een van de meest opmerkelijke zaken voor mij was het totaal ontbreken van Gekraagde Roodstaart vanochtend, terwijl het Melkvak eigenlijk elk jaar wel goed is voor zo'n 3-6 zingende mannen om deze tijd. Ik heb geen soortentotaal bijgehouden vanochtend maar me vooral gericht op beleving en highlights.

Woensdag 14 mei, weinig deelnemers, veel enthousiasme Peter Mol

Vanaf het strandplateau Castricum ging de vogelexcursie in het kader van de Nationale Vogelkijkweek van start die ons langs blauwborsten en nachtegalen zou gaan leiden. Gids van de dag was ondergetekende. Er kwam helaas slechts 1 deelnemer opdagen, plus een collega roofvogel onderzoeker: Arjen D.

De vrouwelijke deelnemer was enthousiast en helemaal afkomstig uit de Zaanstreek, dus gingen we toch met goede moed op stap. Aanvankelijk lieten de Nachtegalen het, ondanks het goede weer, behoorlijk afweten. Waar normaal een vijf tot zestal Nachtegalen tegen elkaar op zitten te zingen, liet zich nu na 20 minuten pas de eerste vogel aarzelend horen. Van zien was nog geen sprake. Gelukkig begonnen geleidelijk de soorten binnen te druppelen. De telescoop kon op Fitis, Kneu, Groenling, Grasmus, Tuinfluiter, en eindelijk na een uur ook op Nachtegaal worden gericht. Graspieper, en Roodborstapuit volgden. Twee Sprinkhaanzangers lieten zich horen, maar jammer genoeg niet zien. Bij de Wei van Brasser aangekomen, bekeken we de aanwezige Geoorde Futen, Dodaarzen en laagvliegende Oeverzwaluwen.

Maar de klapper moest nog komen. Teruglopend richting strandplateau stuitten we op vogelaars die de Draaihals in beeld hadden. De vogel liet zich kort zien, helaas net te kort voor onze deelneemster. Al snel bood zich een prima troostprijs aan, een Grauwe Klauwier kwam prachtig in de telescoop te zitten. Zo hadden we toch een enerverende excursie met een zeer blij deelneemster.

Zondag 18 mei, excursie van de jongeren club.

Voor deze vijfde activiteit van het seizoen hadden zich 7 deelnemers aangemeld. Gidsen van de dag waren Bart Romijn en Peter Mol. De excursie zou ons leiden naar de Wei van Brasser en het Doornvlak en omgeving. Daar aangekomen bekeken we eerst de Geoorde Futen en Dodaarzen. Oeverzwaluwen vlogen rond. Tot onze verrassing was ook nog een mannetje Smient aanwezig. In een hoek van de Wei van Brasser scharrelden enkele Kleine Plevieren rond. Door de harde wind lieten zich weinig zangvogels zien. Wel gaven Braamsluiper, Putter en Graspieper acte de présence. Op het Doornvlak waren behalve een Grote Zilverreiger, opvallend veel mannetjes Wintertaling en ook een prachtig mannetje Zomertaling aanwezig. Voor alle jonge vogelaars een absolute lifer. Tsja en toen moesten we terug naar Castricum. Bart en ik dachten eerst de Draaihals maar met rust te laten om niet te veel aandacht op de vogel te richten. Dat zou alleen maar teveel volk lokken. Maar daar dacht de Draaihals anders over. Die begon bij onze passage luid te roepen en ging open en bloot bovenop een struik zitten. Iedereen kon de vogel prachtig zien.

Iets verderop vloog traag en laag een mannetje Havik pal over ons heen.

De Winterkoning

Nieuwsbrief – juni 2025

Deze excursie zal ze nog lang heugen. Die Draaihals heeft een betere reclame voor het vogelen gemaakt, dan wij ooit hadden kunnen doen.

Foto Linda Rullens

Teruggekomen bij het station spoedden de jonge deelnemers zich direct opgewonden naar hun ouders.

We hebben een Draaihals gezien riepen ze dolblij. Lachende en blij gezichten overal om ons heen.

Deze excursie zal ze nog lang heugen. Die Draaihals heeft een betere reclame voor het vogelen gemaakt, dan wij ooit hadden kunnen doen.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - juni 2025

Zondag 18 mei laatste dag Nationale Vogelweek met de informatiekraam bij bezoekerscentrum de Hoep.

Een nieuw idee om eens uit te proberen, om daarmee de Nationale Vogelweek af te sluiten. Bij goed weer, en veel hulp van nieuwe vrijwilligers en niet te vergeten Dick Dekker om alles op te zetten en in orde te maken stonden we daar trots met al onze materialen. Ook dit jaar hadden we roofvogels te leen van de Hoep wat een echte eyecatcher was voor veel kinderen en hun ouders, opa's en oma's.

Leuk om te merken dat we juist veel gezinnen konden begroeten, allemaal op weg naar de Hoep. Afwachten of dit ook nieuwe jongeren leden gaat opleveren, dat zal toch mooi zijn.

Ook dit jaar hadden we roofvogels te leen van de Hoep wat een echte eyecatcher was voor veel kinderen en hun ouders, opa's en oma's.

Leuk om te merken dat we juist veel gezinnen konden begroeten, allemaal op weg naar de Hoep.

Lezingen en Excursies

verslagen en agenda 2e helft 2025

Allereerst verheugend nieuws over de Commissie Lezingen & Excursies zelf. Radha van Schaijck is lid geworden van de commissie. Mensen die haar nog niet ontmoet hebben, hebben misschien wel de leuke excursieverslagen gelezen die zij schreef en illustreerde met prachtige foto's. De commissie is hiermee compleet en bestaat uit: Radha van Schaijck, Bob de Vries, Aalko Veldman en Bart Romijn.

Het afgelopen kwartaal vonden vier excursies plaats:

- Het Starrevlak op zaterdag 12 april, onder leiding van Hans Kuperus,
- Lauwersmeer en omgeving, twee weekend excursies onder leiding van Kees Roselaar (9-12 mei), respectievelijk Hans Stapersma mei (16-19 mei) en
- Op woensdag 18 juni naar de Zouweboezem onder leiding van Dick Dekker.

De verslagen staan [hier](#) op de website.

Ook voor de tweede helft van 2025 hebben we een flink aantal interessante excursies op stapel staan. Kijk voor een uitvoeriger beschrijving [hier](#) op de website. We zullen ook een aantal zaterdaglezingen organiseren, die we in de volgende Winterkoning zullen aankondigen.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - juni 2025

Dank aan de enthousiaste leden die de verslagen van de excursies hebben geschreven.

Ook de 2de helft van 2025 organiseren we interessante excursies.

Datum	Bestemming en vertrek	Excursieleider
Zaterdag 19 juli. Ochtend	Fietsexcursie Castricum en omgeving ; ochtend. 7.15u parkeerterreintje einde van de Haagscheweg, Bakkum-Noord.	Aalko Veldman
Zaterdag 9 augustus. Hele dag	Rondje Noord-Holland ; auto, veel lopen. 7.00u Huis van Hilde	Kees Roselaar
Zondag 17 augustus, Hele dag	Zuid-west Friesland ; auto, veel lopen. 6.30u Huis van Hilde	Hans Stapersma
Zaterdag 4 oktober, Hele dag	Texel ; auto, veel lopen. 7.15u Huis van Hilde	Cees Baart
Woensdag 15 oktober, Ochtend	Strandplateau en vogeltelpost Castricum , veel lopen 7.45u Bushalte aan het eind van de Zeeweg (nabij paviljoen Zoomers) Castricum	Hans Kuperus
Zaterdag 15 november. Hele dag	Goeree en Kwade Hoek , auto, veel lopen. 7.30u Huis van Hilde	Bart Korf
Zaterdag 13 december, ochtend	Zuidpier IJmuiden , auto, veel lopen 9.00u Huis van Hilde	Aalko Veldman en Bart Romijn
Zondag 21 december. Hele dag	Arkemheen , auto, veel lopen. 8.00u Huis van Hilde	Hans Stapersma

Even kennismaken met ... Jorg Schagen

Tekst Bart Romijn, juni 2025

We wandelen samen door het duinbos van het Melkvlak, Jorg Schagen en ik. Jorg bukt zich om een donsje op te rapen. “Kijk, van een Bosuil”, zegt hij. Even daarvoor liet hij me al een veer van een Grote Bonte Specht zien. Het paste bij het beeld dat ik vooraf van hem had: iemand die van jongs af aan geobsedeerd was met de natuur en als kind al ‘de hele vogelgids van buiten kende’. Maar dit beeld bleek tijdens deze nadere kennismaking niet te kloppen.

Reclame- en theaterman

Jorg Schagen is een zorgvuldig sprekende, aandachtige persoon, met kalm-vrolijke humor. Ingetogen, wars van uiterlijk vertoon en consumentisme. Bepaald niet iemand die je met reclame maken associeert. En toch was hij in het verleden, na het afronden van een grafische opleiding, reclameman. Het duurde niet al te lang. Hij ging antiquarische boeken verzamelen en verkopen. Dat paste beter bij zijn belangstelling voor boeken, filosofie, klassieke muziek en talen. Daarnaast had hij nog een passie: poppentheater. Al sinds jaar en dag is Jorg actief bij het Amsterdams Marionetten Theater, waar hij tien jaar lang de houten acteurs bespeelde en tot op heden ondersteunende toneelattributen fabriceert.

Jorg actief in het atelier van het Amsterdams Marionetten Theater.
Foto Arne van Steenis

De Winterkoning

Nieuwsbrief - juni 2025

*Wat hebben vogels en bijen met
reclame en het poppentheater te
maken?*

Natuurlijk is er ook de link naar vogels en andere diersoorten. Aangespoord door zijn tweelingbroer Sander begon Jorg zich in 2015 intensiever met het bekijken en bestuderen van soorten bezig te houden. Op een gegeven moment werd het zelfs zijn broodwinning. Hij werkt nu als soortenexpert bij het in Alkmaar gevestigde ecologisch advies- en onderzoeksbureau Endemica. Een harde grens tussen zijn werk en vrije tijdsbesteding is niet te trekken. Dagelijks gaat Jorg eropuit om zoogdieren (o.a. allerlei soorten muizen en vleermuizen, en niet te vergeten boommarters!), vogels, en vooral ook bijen te observeren. Zelf is Jorg wars van scorelijstjes, maar op Waarneming.nl kan je zien dat hij ruim 150 vliesvleugeligen (waaronder wespen, bijen en hommels) heeft genoteerd. Hij heeft ook een bijensoort nieuw voor Noord-Holland ontdekt; de Driedoornige Metselbij (zie foto).

Driedoornige metselbij. Foto Jorg Schagen

De Winterkoning

Nieuwsbrief – juni 2025

Zelf is Jorg wars van scorelijstjes, maar op Waarneming.nl kan je zien dat hij ruim 150 vliesvleugeligen (waaronder wespen, bijen en hommels) heeft genoteerd

Jorg is een actief lid van de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland en – naast zijn algemene waarnemingen – o.a. betrokken bij het ringen van uilen en zeevogel-trektellingen (“Prachtig die Pijlstormvogels en Kleine Alken!”). Daarnaast moet hij regelmatig met zijn hond op stap. “Al met al best druk” zegt Jorg. Om er aan toe te voegen: “Maar de prachtige natuur in deze omgeving is het alleszins waard”.

Jorg Schagen, Hans Kuperus en Tim van de Boer – blijdschap na het zien van de Havikarend vanaf De Hoge Toren. Foto Bart Romijn

De Spotvogels

Peter Mol & Henk van der Leest

jongerenexcursies@vwgmidden-kennemerland.nl

De activiteiten van en voor onze jeugdleden

De naam De Spotvogels is ook de naam van de groepsapp die een deel van de jongeren gebruikt om informatie met elkaar en met de coördinatoren te delen. Over vogels die ze op vakantie hebben gezien bijvoorbeeld. Of om te laten weten of ze wel of niet meegaan met een excursie.

Op de [website](#) vinden jullie verslagen gemaakt door Maarten en Jens van de excursies van maart, naar Fort Krommeniedijk, van april, de vroege zangvogelexcursie langs de Flevoseweg, en van juni naar Dorregeest.

Zomervakantie

Het is nu zomer. In de maanden juli en augustus zijn er geen excursies of activiteiten. Dan gaat bijna iedereen op vakantie. Om na de zomer weer met frisse zin aan een nieuw programma voor de tweede helft van het jaar te beginnen. We hopen dan ook weer nieuwe jongeren te mogen verwelkomen.

Doe mee

Voor de coördinatoren is het nog niet helemaal vakantie. Die proberen in de zomer weer een leuk programma tot aan de winter te bedenken en daar excursieleiders bij te vinden. We hebben al een aantal vrijwilligers die we kunnen vragen om een excursie mee te begeleiden. Wie dat ook leuk lijkt om te doen kan zich bij ons aanmelden.

Peter Mol en Henk van der Leest

jongerenexcursies@vwgmidden-kennemerland.nl

Het is nu zomer. In de maanden juli en augustus zijn er geen excursies of activiteiten.

FIJNE VAKANTIE; foto van het internet

Vogeljargon: distale rhynchokinese

Tekst: Bart Romijn

Waarnemen is meer dan vogels kijken en herkennen. Het is bijvoorbeeld ook kijken naar de manier van bewegen, het gedrag, de wisselwerking met andere vogels en dieren. Een mooi voorbeeld van echt wáárnemen leverde vriendin Ilke Tilders. Zij had een Scholekster met een bewegende bovensnavelpunt gezien. Zelf had ik daar nooit van gehoord; de meer ervaren vogelaars die ik hier naar vroeg evenmin. Op internet vond ik een aantal voorbeelden, uitleg en beelden. Maar ik wilde toch liefst een afbeelding uit onze eigen Midden-Kennemerland kringen. Zo kwam ik uit bij Hans Schekkerman. Hans stuurde me een foto van een juveniele Breedbekstrandloper die hij op 2 september 2021 fotografeerde in de Bergermeerpolder.

Breedbekstrandloper in de Bergermeerpolder, Bergen (NH); foto Hans Schekkerman

De Winterkoning

Nieuwsbrief – juni 2025

Het handige gereedschap van de steltloper: een buigende bovensnavel oftewel distale rhynchokinese

Het fenomeen van een buigbare bovensnavel wordt distale rhynchokinese genoemd en komt bij steltlopers voor. Een uitleg is dat, als zij hun snavel in de bodem steken, zij niet de gehele snavel hoeven te openen om een grotere prooi te pakken; Dat zou veel kracht kosten. Alleen de snavelpunt krullen kost minder kracht. Het is één van de trucjes die vogels gebruiken om voedsel te verzamelen. Overigens, uit bovenstaande foto's blijkt dat - om tot nu toe onbekende redenen - vogels hun bovensnavel ook wel buigen zonder voedsel te pakken.

Dit voorjaar kon ik dit fenomeen zelf voor het eerst duidelijk zien en vastleggen bij de Groote Ven (Castricum). Bij twee letterlijk bekvechtende vrouwtjes Grutto kan je goed zien dat zij hun snavelpunten naar buiten, respectievelijk naar binnen buigen.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - juni 2025

Meer lezen over rhynchokinese?

Zie onder andere [Handig gereedschap van de steltloper](#) van de Waddenacademie.

Of kijk naar [dit filmpje](#) van de Rosse Grutto.

De afgelopen periode mochten wij 8 nieuwe leden verwelkomen!

Welkom in de Vogelwerkgroep Tommy, Marja, Maarten, Jolande, Anita, Koen, Erna en Remco.

Grutto's, Groote Ven Castricum; foto Bart Romijn

In ieder geval geven bovenstaande foto's aan dat Grutto's hun snavel niet alleen gebruiken om te foerageren. Of het 'bewust' of 'reflexmatig' plaatsvindt dat blijft de vraag.

Meer lezen over rhynchokinese? Zie onder andere [Handig gereedschap van de steltloper](#) van de Waddenacademie. Of kijk naar [dit filmpje van de Rosse Grutto](#).

Nieuwe leden

Wij heten de volgende nieuwe leden van harte welkom:

Tommy van Bergen, Marja Bloothoofd, Maarten Kooyman, Jolande de Wit, Anita van 't Wout, Koen de Geus, Erna Lute en Remco Barkhuis

Vogelwaarnemingen Midden-Kennemerland, maart-mei 2025

Hans Schekkerman

Het weer in maart-mei

Maart was een maand met veel zon en nauwelijks neerslag. Alleen de laatste tien dagen waren wat wisselvalliger. Het droge en zonnige weer duurde voort in april, met winden vooral uit de noord- tot oosthoek. Van een paar dagen met neerslag rond het midden van de maand profiteerde onze kuststreek nauwelijks. Ook mei werd gedomineerd door zon en droogte. De na vorig jaar nog hoge waterstand in het duin begon serieus te dalen. Net toen niet alleen lage kruiden maar ook veel struiken begonnen te verdorren kwam er na de 21e een omslag met regen en wind uit het (zuid)westen.

Zwemmers en duikers

De bijzonderste waterwildsoort was de adulte **Dwerggans** die op 2 mrt knap werd gevonden tussen **Kolganzen** in de Heemskerker Noordbroek. Een ongeringde vogel die dus wellicht niet afkomstig was uit de met uitzettingen ondersteunde Zweedse populatie, zoals de vogels die vaak bij Camperduin pleisteren. De volgende dag was de hele ganzengroep alweer verdwenen. In de eerste dagen van mrt werden ook de laatste **Toendrarietgans** (2 mrt), **Kleine Rietgans** (9 mrt) en **Wilde Zwaan** (7 mrt) van het winterseizoen gemeld. Een **Witbuikrotgans** vloog op 5 apr langs Castricum aan Zee.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - juni 2025

Hans Schekkerman sluit zoals gewoonlijk, de Winterkoning af met zijn verzamelde waarnemingen.

Deze keer een aparte alinea gewijd aan de diverse waarnemingen van arenden in ons gebied. Bijzonder.

En over bijzonder gesproken: er vlogen ook nog flamingo's over.

Dwerggans (midden) met Kolganzen, Heemskerker Noordbroek, 2 maart; foto Niels Al

Zomertalingen, 13 ha, Heemskerk, 4 mei; foto Ruud Altenburg

De Winterkoning

Nieuwsbrief - juni 2025

Twee Koereigers werden op 13 mei gemeld langs de N203 bij Castricum en één zat op 16 mei bij het Krengenbos

Er waren ca. 50 waarnemingen van Ooievaar in deze periode.

Het overwinterende vrouwtje **Witoogeend x Kuifeend** verbleef nog op het Doornvlak (NHD Bakkum) tot de 11e. Ongewoon voor onze regio was het lange verblijf van een mannetje **Topper** op Waterberging Noorderveld bij Heemskerk van 2 mrt t/m 6 apr. Een man **Krooneend** zwom op 5 mrt op het Doornvlak en de dag erna op het Hoefijzermeer, en op 8 mrt zat een paartje bij het fort aan de St. Aagtendijk, Beverwijk. **Casarca's** werden gemeld op 18 mrt langs Castricum aan Zee (5Z) en op 23 apr (2N) en 31 mei (1O) over de Duivelshoek, NHD Heemskerk. De trek van zwemeenden over zee in mrt-apr leverde dit voorjaar niet meer dan 18 **Zomertalingen** op, maar deze soort was nauwelijks te missen door langdurig verblijvende vogels in de Castricumerpolder, de Heemskerker Noordbroek en op de Wei van Brasser en het Doornvlak in NHD Bakkum. De enige **Ijseend** van deze periode vloog naar N over zee ter hoogte van Egmond-Binnen op 12 apr. De aantallen trekkende **Parelduikers** waren niet groot: 11 exx, waaronder een late op 21 mei langs 'Egmond-Binnen aan Zee'. De enige melding van **Geoorde Futen** buiten de duinplassen (waar er maximaal 26 zaten op 25 apr) was van 5 exx bij de Noordpier van Ijmuiden op 1 mrt. Op 12 apr vlogen 2 **Roodhalsfuten** langs Egmond.

Langbenen: reigers tot flamingo

Hoependende **Roerdompen** werden gehoord langs het Uitgeestermeer bij de Dorregeesterpolder en in het Infiltratiegebied (max. 2), waarbij zoals meestal de roepactiviteit op die tweede plek een stuk later begon (3 mei vs. 1 apr). Daarnaast waren er waarnemingen bij De Krim, NHD Bakkum (9 apr, ovv), op de Kennemer IJsbahn (24 apr) en bij de St. Aagtendijk (25 apr). Twee **Koereigers** werden op 13 mei gemeld langs de N203 bij Castricum en één zat op 16 mei bij het Krengenbos. Misschien wel steeds dezelfde **Kleine Zilverreiger** werd tussen 16 en 22 mrt geregeld gezien tussen Castricum, Heemskerk en Dorregeest, en tussen 4 en 27 apr in de Heemskerker Noordbroek en bij het Krengenbos. Op 10 mei vloog er een langs Castricum aan Zee en op 14-15 mei bivakkeerde er een op de Kennemer IJsbahn. Over het duingebied trekkende **Purperreigers** werden gezien op 12 apr en 2 en 14 mei. Er waren ca. 50 waarnemingen van **Ooievaar** in deze periode, met als grootste groep 6 over Limmen op 19 apr. Een **Zwarte Ooievaar** vloog op 27 apr 's morgens vroeg naar Z over Soeckebacker, NHD Egmond (na lokaal te hebben overnacht?) en later NO over NHD Bakkum en Egmond-Binnen.

Flamingo's, Castricum aan Zee, 21 mei; foto Hans Schekkerman

De Winterkoning

Nieuwsbrief - juni 2025

Tussen 15 mrt en 13 apr was het Zeearend-maand in de regio, met maar liefst 15 overvliegende vogels verdeeld over 8 dagen.

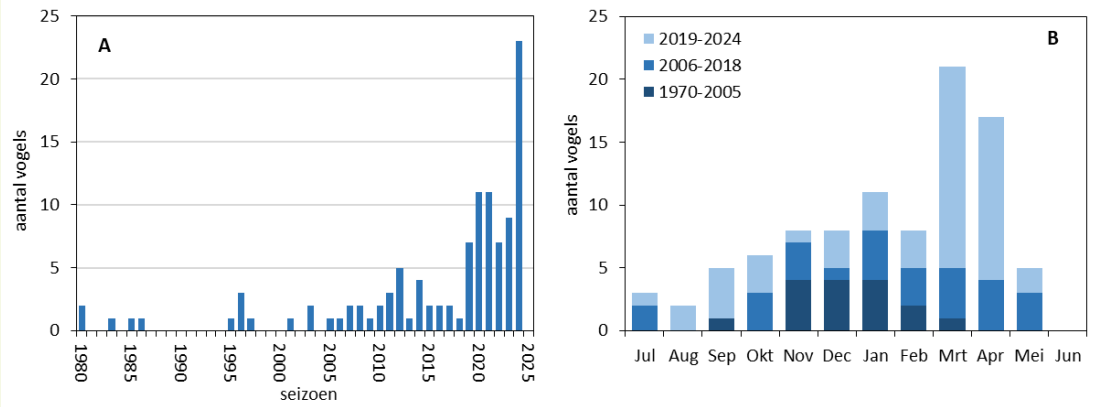
Bijzonder, want de eerste in de regio sinds 1982, waren drie **Flamingo's** die op 21 mei langs de kust naar N vlogen, aangekondigd vanuit Zuid-Kennemerland. Ter hoogte van het Vogelduin staken ze het land in tot boven Castricum, maar vervolgden kennelijk toch hun weg naar N; 's middags pleisterden ze in het Zwanenwater. Eén van de vogels droeg een (niet af te lezen) blauwe kleuring die zou kunnen wijzen op een herkomst uit de gemengde kolonie in het Zwillbrocker Venn, maar ook uit Noord-Italië.

Schaarse hoenders

Alle 8 waarnemingen van **Patrijs** kwamen uit de omgeving Beverwijk. Er kwam dit voorjaar dus geen melding uit het bollengebied bij Egmond; zouden ze daar nu echt verdwenen zijn? Roepende **Kwartels** werden gehoord in de (ruime) omgeving van de vinkenbaan op 5 dagen tussen 27 apr en 11 mei.

Welja, een apart kopje 'arenden'

Tussen 3 apr en 22 mei werden 15 **Visarenden** gezien, de meeste doortrekkend maar een enkele ook vissend (Infiltratiegebied, 12 mei). Tussen 15 mrt en 13 apr was het **Zeearend**-maand in de regio, met maar liefst 15 overvliegende vogels verdeeld over 8 dagen. Meestal ging het om enkelingen maar op 17 mrt om 2 bij elkaar en op de 23e zelfs om 5 exx (4+1)! Sinds er een groeiende Nederlandse broedpopulatie is zien we ook in Midden-Kennemerland een toename maar dit jaar is de sprong wel heel groot, met al 19 vogels in de eerste vijf maanden (fig.1A). Daarbij ontwikkelt zich ook een opvallend seizoenspatroon, met een duidelijke piek in mrt-apr die voorheen niet zichtbaar was (fig. 1B). Kennelijk gaan veel (onvolwassen) **Zeearenden** in deze tijd aan de zwerv.

De Winterkoning

Nieuwsbrief – juni 2025

Zeearenden, Bakkum, 23 april; foto Hans Groot

Havikarend, NHD Bakkum, 8 april; foto Jan Keizer

Dè zeldzaamheid van deze verslagperiode (want pas de 10e waarneming in Nederland) was de eerstejaars **Havikarend** die in de avond van 8 april werd ontdekt vanaf het uitkijlduin bij De Bleek (NHD Egmond). Hij bleek een overnachtingsplek uit te zoeken in het bosgebied van NHD Bakkum. De volgende morgen zagen meer dan 100 toegestroomde vogelaars van een afstand hoe hij tegen tien hoog opschroefde uit het bos en snel naar Z wegzeilde op de noordenwind. Hierna werd hij nergens in Nederland meer teruggezien. Toeval of niet, maar de slaapplek van deze vogel lag vermoedelijk minder dan een kilometer verwijderd van die van het enige eerdere exemplaar in onze regio, op 23-24 apr 2020.

Andere roofvogels

Ook heel speciaal (want pas de tweede in onze regio) was de **Grijze Wouw** die op 27 mrt door het Infiltratiegebied naar N vloog. Helaas werd hij nergens anders opgepikt. Voor **Rode Wouw** was het een tamelijk goed voorjaar, met 13 exx tussen 9 mrt en 12 apr en nog twee nakomers op 27 apr en 13 mei. Zwarte Wouwen trokken door het duingebied op 12 en 27 apr (3 exx) en 13 en 31 mei. Onvolwassen **Grauwe Kiekendieven** werden gezien op 10 mei (doortrekkend, Soeckebacker) en pleisterend in het buitenduin van NHD Heemskerk op 13-16 mei. Van **Blauwe Kiekendief** waren er 110 meldingen, de laatste op 1 mei. Tussen 20 mrt en 12 mei werden 18 meest doortrekkende **Smellekens** gezien. Op 13 apr werd een vroege (2kj man) **Roodpootvalk** gemeld op het Doornvlak; een kleine influx in Nederland begin mei bracht exemplaren op het Melkvak op 13 mei en in Reservaat-West, NHD Heemskerk, op 15 mei.

Steltlopers op zoek naar slik

Door een hoge waterstand waren de duin- en polderplasjes alleen aantrekkelijk voor steltlopers met lange poten. Zoals de **Steltkluten** die opdoken in de Groote Ven (Castricumerpolder) op 4 apr en 10 mei, op de inundatie '13 ha' bij Heemskerk op 2 mei (2 exx) en in het Noorddorpervlak (NHD Heemskerk) op 2 mei. Al deze vogels verdwenen ook weer snel, soms binnen enkele uren. De zeetrekters zagen geregeld leuke steltlopers voorbij komen, onder meer op 5 mei toen ruim 2000 **Kanoeten** een nieuw telpostrecord vestigden. Op 6 en 19 apr passeerden elk twee **Strandplevieren**. Een vroege **Kleine Strandloper** vloog langs Castricum aan Zee op 4 april, gevolgd door een op 7 mei en een pleisteraar in de Castricumerpolder op 12 mei. **Temminck's Strandlopers** zaten in de Wei van Brasser op 4 mei en in De Groote Ven op 6-8 mei (3-4 exx); op 11 mei vloog er een langs Castricum aan Zee. Over zee trekkende **Krombekstrandlopers** werden gezien op 5 (3 exx) en 11 mei, pleisteraars op 30 apr in de Wei van Brasser en op 13-15 mei in de waterberging bij Heemskerk (3 exx). Op die plek werden ook de meeste **IJslandse Grutto's** gezien, met een maximum van 250 op 29 mrt. Er werden ongeveer 20 **Zwarte Ruiters** en een kleine 30 **Bosruiters** waargenomen.

Door een hoge waterstand waren de duin- en polderplasjes alleen aantrekkelijk voor steltlopers met lange poten. Zoals de Steltkluten die opdoken in de Groote Ven (Castricumerpolder).

Kleine Strandloper, De Groote Ven, 12 mei; foto Hans Schekkerman

Meeuwen en sterns

Over zee werden 6 **Kleine Jagers** opgemerkt tussen 11 apr en 22 mei. Zeetrek-tellen leverde ook 35 **Zwartkopmeeuwen** op; daarnaast werden er een stuk of 20 elders gezien, in het duin en in de polders. Langs de kust en in het Infiltratie-gebied werden zo'n 18 **Geelpootmeeuwen** herkend. De overwinterende adulte **Grote Burgemeester** vertrok uit de haven van Beverwijk na 23 mrt. Op 5 mei vlogen 2 **Lachsterns** naar N langs het strand bij Egmond-Binnen, en op 10 mei 2 langs Castricum aan Zee. Dezelfde telling (10 mei) leverde ook 2 mooie **Witvleugelsterns** op. Op deze en drie andere ochtenden tussen 30 apr en 13 mei passeerden ook tussen 33 en 54 **Zwarte Sterns**.

Hop, Bakkum-Noord, 12 apr; foto Jan van Leeuwen

De gevarieerde pagina's in het midden van de vogelgids

De enige **Zomertortel** van dit voorjaar foerageerde bij de nieuwe rotonde in het centrum van Limmen op 11 mei. Deze soort is inmiddels zeldzamer geworden dan bijvoorbeeld **Hop** en **Bijeneter**! Van die eerste doken er maar liefst vier op: op 4 apr in het Infiltratiegebied, 8 april in het Ronde Vlak (NHD Heemskerk), 12 apr in Bakkum-Noord en 10 mei vliegend over het Doornvlak. Op 28 mei vloog een **Bijeneter** over De Kaag, NHD Heemskerk, en op de 30e werden er 2 gezien bij de Bleek en in Reservaat-West. De enige **Velduil** van deze periode werd op 22 mrt gefotografeerd in De Buitenlanden (Wijkermeer). Een **Draaihals** bezocht op 16 apr een tuin in Bakkum-Noord. Een tweede exemplaar 'zong' op 9 en 10 mei op het Vlakkeveld en dezelfde of een andere vanaf 13 mei tot het eind van de maand onvermoeibaar op het Melkvlak, NHD Bakkum. Op 26 mei werd kort een zingende **Nachtzwaluw** gehoord op het Zwarte Vlak, NHD Bakkum.

Draaihals, Bakkum-Noord, 16 apr; foto Hans Stapersma

De Winterkoning

Nieuwsbrief – juni 2025

Een Draaihals bezocht op 16 apr een tuin in Bakkum-Noord. Een tweede exemplaar 'zong' op 9 en 10 mei op het Vlakkeveld en dezelfde of een andere vanaf 13 mei tot het eind van de maand onvermoeibaar op het Melkvlak, NHD Bakkum.

Rouwkwikstaart, man, Infiltratiegebied, 9 mrt; foto Leo Heemskerk

De Winterkoning

Nieuwsbrief – juni 2025

*In maart en april werden ongeveer
55 Rouwkwikstaarten
waargenomen*

Zangvogels

Op 11 mrt trok een **Strandleeuwerik** over de zeereep bij Egmond. Op 20 mrt zat een **Grote Pieper** kort aan de grond nabij de vinkenbaan en op 10 mei trok een roepende **Roodkeelpieper** naar N over Soeckebacker. Het bekende en inmiddels oude mannetje Engelse **Gele Kwikstaart** keerde op 11 apr voor het zesde jaar terug op zijn plek in de Heemskerker Noordbroek. Elders werden er slechts ca. 5 gezien. Op 18 mei werd een overtrekkende **Noordse Gele Kwikstaart** herkend over de Ronde Berg, NHD Egmond. Vermoedelijk passeren er rond die tijd jaarlijks meer trekkers maar ze komen zelden aan de grond. In maart en april werden ongeveer 55 **Rouwkwikstaarten** waargenomen, de laatste op 4 mei. Tussen 19 apr en 14 mei werden 11 **Paapjes** gezien in het duingebied. Waarnemingen van **Beflijster** tellen op tot 91 exx, bijna alle tussen 3 apr en 6 mei (m.u.v. vogels op 22 apr en 20 mei). Na een vroege ringvangst op 28 mrt zongen er vanaf 1 apr **Snorren** bij de Dorregeesterpolder (max. 2), in het Infiltratiegebied (2-4 apr en 30 apr), bij het Zeerijdsdijkje, Bakkum-Noord (1 mei) en bij de Heemskerkse Golfclub (12 mei). Wellicht mede vanwege de oostelijke winden doken er flink wat **Fluiters** op in de duinbossen: er werd op 24 verschillende plekken gezongen. Zoals gewoonlijk waren sommige mannetjes na een dag alweer weg en probeerden andere wekenlang vergeefs een vrouw aan te trekken, maar er waren ook minstens twee broedgevallen die nestjongen opleverden. Onverdroten onsuccesvol was de **Iberische Tjiftjaf** die van 11 apr t/m 11 mei zong in Klein Berkenbosch, NHD Heemskerk. Het was de derde waarneming in onze regio, na zangers in NHD Castricum in mei 2004 en NHD Egmond in juni 2006.

*Iberische
Tjiftjaf, Klein
Berkenbos,
14 april;*

*foto Hans
Scheckerman*

Slechts twee **Bonte Vliegenvangers** werden dit voorjaar gemeld, in NHD Bakkum op 15 en 22 apr. **Wielewaal** deed het wat beter met 11 exx tussen 11 en 30 mei, maar ook dit jaar geen blijvers. Een **Klapekster** werd gemeld in Vogelduin-Noord (NHD Bakkum) op 19 maart, en op 30 apr werd een kortstondig aanwezige **Roodkopklauwier** gefotografeerd in het buitenduin van NHD Heemskerk. Vanaf 30 apr bezetten (voor zover nu bekend; meldingen op wrn.nl staan onder embargo) 3 mannetjes **Grauwe Klauwier** potentiële broedlocaties in NHD-terreinen Heemskerk en Bakkum. Zoals bijna elk jaar trokken in mrt en apr af en toe **Roeken** over het buitenduin; dit jaar 13 in totaal. Er werden tot 12 mei ook weer geregeld, zij het niet dagelijks, 1-2 **Raven** gezien op verschillende plekken tussen Heemskerk en Egmond. Een **Europese Kanarie** vloog op 1 apr over De Westert, NHD Egmond. Er kwamen slechts drie waarnemingen van Barmsijs en zelfs geen enkele van **Kruisbek**. Een **Geelgors** werd op 27 mrt gefotografeerd in de Limmerkoog bij Uitgeest. **Sneeuwgorzen** werden nog gezien langs strand en zeereep op 9 en 29 mrt, waar op 11 mrt ook een overvliegende **IJsgors** werd gemeld.

De Winterkoning

Nieuwsbrief – juni 2025